

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор Черкаської
медичної академії
Ірина Губенко
«29» червня 2022 р.

The seal is circular with a double border. The outer ring contains the text "УПРАВЛІННЯ Черкаської обласної державної адміністрації" at the top and "МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ" at the bottom. The inner ring contains "Черкаська медична академія" and "02011686". In the center is a coat of arms with a book and a caduceus.

ПОЛОЖЕННЯ ПРО АКАДЕМІЧНУ ДОБРОЧЕСНІСТЬ У ЧЕРКАСЬКІЙ МЕДИЧНІЙ АКАДЕМІЇ

Положення розглянуто
та схвалено Вченою радою
Черкаської медичної академії
Протокол № 12 від 29 червня 2022 р.
Голова Вченої ради *Ірина Губенко*

Введено в дію наказом ЧМА
від 30.06.22 № 58

1. Загальні положення

1.1 Положення про академічну доброчесність (далі – Положення) у Черкаській медичній академії закріплює норми та правила етичної поведінки, професійного спілкування між науково-педагогічними, педагогічними працівниками Черкаської медичної академії, здобувачами вищої освіти.

1.2 Це Положення розроблено на основі Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу», «Про запобігання корупції», Цивільного Кодексу України, Статуту Черкаської медичної академії, Правил внутрішнього розпорядку академії, Колективного договору та інших нормативно-правових актів чинного законодавства України та нормативних актів Черкаської медичної академії.

1.3 Мета Положення полягає у дотриманні високих професійних стандартів в усіх сферах діяльності академії (освітній, науковій, виховній тощо), підтримки особливих взаємовідносин між науково-педагогічними, педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти, запобігання порушення академічної доброчесності.

1.4 Науково-педагогічні працівники, педагогічні працівники та здобувачі вищої освіти, усвідомлюючи свою відповідальність за належне виконання функціональних обов'язків, формування сприятливого академічного середовища для забезпечення дієвої організації освітнього процесу, розвитку інтелектуального, особистісного потенціалу, підвищення престижу академії, зобов'язуються виконувати норми даного Положення.

1.5 Норми цього Положення закріплюють правила поведінки безпосередньо у трьох основних сферах – освітній (навчальній), науковій та виховній (морально-психологічний клімат у колективі).

2. Поняття та принципи академічної доброчесності

2.1 Академічна доброчесність (ст. 42 Закону України «Про освіту») – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

2.2 Для забезпечення академічної доброчесності в академії необхідно дотримуватися наступних принципів:

- демократизму;
- законності;
- верховенства права;
- соціальної справедливості;
- пріоритету прав і свобод людини та громадянина;
- рівноправності;
- гарантування прав і свобод;
- науковості;
- професіоналізму та компетентності;

- партнерства і взаємодопомоги;
- поваги та взаємної довіри;
- відкритості та прозорості;
- відповідальності за порушення академічної доброчесності.

2.3 Академія здійснює свою діяльність окремо від політичних уподобань, партій, релігійних об'єднань та рухів у будь-якій формі організації.

2.4 Дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними та педагогічними працівниками передбачає:

- дотримання норм Конституції України;
 - дотримання норм чинного законодавства України в сфері освіти та вищої освіти;
 - дотримання загальноприйнятих етичних норм;
 - дотримання норм законодавства України про авторське право;
 - повагу до осіб, які здобувають освіту, до їхніх батьків та осіб, які їх замінюють, незалежно від віку, статі, стану здоров'я, громадянства, національності, ставлення до релігії, кольору шкіри, місця проживання, мови спілкування, походження, соціального і майнового стану, наявності судимості, а також інших обставин;
 - об'єктивне та неупереджене оцінювання знань та вмінь здобувачів вищої освіти; якісне, вчасне та результативне виконання своїх посадових обов'язків;
 - впровадження у свою діяльність інноваційних методів навчання;
 - підвищення кваліфікації відповідно до вимог законодавства;
 - дотримання правил посилення на джерела інформації у разі використання відомостей, написання методичних матеріалів, наукових робіт тощо;
 - нерозголошення конфіденційної інформації, інформації з обмеженим доступом та інших видів інформації відповідно до вимог законодавства в сфері інформації та звернення громадян;
 - надання достовірної інформації;
 - контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами вищої освіти;
 - уникнення приватного інтересу та конфлікту інтересів;
 - відповідальність за порушення академічної доброчесності;
 - негайне повідомлення адміністрації академії у разі отримання для виконання рішень чи доручень, які є незаконними або такими, що становлять загрозу таким, що охороняються законом, правам, свободам чи інтересам окремих громадян, юридичних осіб, державним або суспільним інтересам тощо.
- 2.5 Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає:
- дотримання норм Конституції України;
 - дотримання норм чинного законодавства України в сфері освіти та вищої освіти;
 - дотримання загальноприйнятих етичних норм;
 - дотримання норм законодавства України про авторське право;

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;
- подання на оцінювання лише самостійно виконаних робіт, що не є запозиченими або переробленими з інших, виконаних третіми особами;
- використання у навчальній або дослідницькій діяльності лише перевірених та достовірних джерел інформації; грамотне посилення на них, згідно з чинними бібліографічними вимогами;
- відповідальність за порушення академічної доброчесності;
- повідомлення адміністрації про отримання доручень, які є незаконними або такими, що становлять загрозу охоронюваним законом правам, свободам чи інтересам учасників освітнього процесу;
- не фальсифікувати або фабрикувати інформацію, наукові результати з їх наступним використанням;
- не заохочувати будь-якими способами зміну отриманої академічної оцінки.

3. Організація роботи Комісії з питань етики та академічної доброчесності

3.1 З метою виконання норм цього Положення в Черкаській медичній академії створюється Комісія з питань етики та академічної доброчесності (далі - Комісія).

3.2 Комісія наділяється правом одержувати і розглядати заяви щодо порушення цього Положення та надавати пропозиції адміністрації академії щодо накладання відповідних санкцій.

3.3 У своїй діяльності Комісія керується Конституцією України, законодавством в сфері освіти та вищої освіти, нормативно-правовими актами Міністерства освіти і науки України, Статутом академії, Правилами внутрішнього розпорядку академії та цим Положенням.

3.4 Склад Комісії затверджується наказом ректора Черкаської медичної академії за подання Вченої ради академії.

3.5 До складу Комісії за посадами входять: проректор з навчальної роботи, проректор з науково-методичної роботи, завідувачі кафедр, голова студентської ради академії, а також виборні представники, які представляють науково-педагогічних представників і обираються з докторів філософії, кандидатів та докторів наук, які працюють на постійній основі. НПП, які мають наукові ступені.

3.6 Кожен учасник освітнього процесу академії може звернутися до Комісії із заявою про порушення норм цього Положення, внесення пропозицій або доповнень.

3.7 Комісія зі свого складу обирає Голову, заступника та секретаря. Голова Комісії веде засідання, підписує протоколи, рішення тощо. За відсутності Голови його обов'язки виконує заступник. Секретар веде протоколи засідань, здійснює технічну підготовку матеріалів до розгляду їх на засіданні.

3.8 Організаційною формою роботи Комісії є засідання. Засідання можуть бути чергові, що проводяться у строки визначені планом роботи та

позачергові, що скликаються при необхідності вирішення оперативних та нагальних питань.

3.9 Рішення приймаються відкритим голосуванням. Рішення вважається прийнятим, якщо за нього проголосувало більше половини присутніх на засіданні Комісії.

3.10 Засідання Комісії оформлюється протоколом, який підписує Голова та секретар.

3.11 Комісія не менше одного разу на рік звітує про свою роботу перед Вченою радою академії.

3.12 Будь-який учасник освітнього процесу, якому стали відомі факти про порушення норм цього Положення чи про можливість такого порушення, повинен звернутися до Голови або секретаря Комісії з письмовою заявою. У заяві обов'язково зазначаються особисті дані заявника (П.І.Б., контактні дані: адреса, телефон, місце роботи, посада, навчальний курс, група, особистий підпис). Анонімні заяви чи заяви, викладені в некоректній формі, Комісією не розглядаються.

3.13 На засідання Комісії запрошуються заявник та особа, відносно якої розглядається питання щодо порушення Положення про академічну доброчесність.

3.14 За результатами проведених засідань Комісія готує обґрунтовані рішення у вигляді висновків щодо порушення чи не порушення норм цього Положення. Зазначені висновки носять рекомендаційний характер, подаються ректору для подальшого вживання відповідних заходів дисциплінарного чи адміністративного характеру.

3.15 Повноваження Комісії:

- одержувати, розглядати, здійснювати аналіз заяв щодо порушення норм цього Положення та готувати відповідні висновки;
- залучати до своєї роботи експертів з тієї чи іншої галузі, а також використовувати технічні і програмні засоби для достовірного встановлення фактів порушення норм академічної доброчесності за поданою заявою;
- проводити інформаційну роботу щодо популяризації принципів академічної доброчесності та професійної етики науково-педагогічних, педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти;
- ініціювати, проводити та підтримувати дослідження з академічної доброчесності, якості освіти та наукової діяльності;
- готувати пропозиції щодо підвищення ефективності впровадження принципів академічної доброчесності в освітню та наукову діяльність академії;
- надавати рекомендації та консультації щодо способів і шляхів більш ефективного дотримання норм цього Положення.
- інші повноваження відповідно до вимог чинного законодавства України та нормативних актів академії.

4. Відповідальність за порушення академічної доброчесності

4.1 За порушення норм цього Положення учасники освітнього процесу притягуються до відповідальності згідно з нормами чинного законодавства України.

4.2 Порухенням академічної доброчесності, відповідно до ч. 4 ст. 42 Закону, вважається:

- академічний плагіат;
- самоплагіат;
- фабрикація;
- фальсифікація;
- списування;
- необ'єктивне оцінювання;
- академічне шахрайство;
- виконання на замовлення та (або) продаж академічних текстів (контрольних, кваліфікаційних робіт, дисертаційних досліджень і навчальної літератури);
- порушення методики виконання досліджень;
- приписування результатів колективної діяльності одній або окремим особам без узгодження з іншими учасниками авторського колективу або внесення до списку авторів наукової чи навчально-методичної праці осіб, які не брали участь у створенні продукту;
- академічний обман;
- академічне хабарництво;
- конфлікт інтересів;
- приватний інтерес;
- службова недбалість;
- зловживання впливом.

4.3 Відповідно до ч.4 ст. 42 Закону України «Про освіту», академічний плагіат – це «оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості), та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства». Використання запозичених текстів у письмових роботах допускається за умови, що зазначені всі джерела запозичень.

Перевірці на академічний плагіат підлягають:

- кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти, науково-методичні праці (підручники, навчальні посібники), монографії та інші роботи, що вимагають рекомендації Вченої ради академії до видання, а також навчально-методичні матеріали, що затверджуються Науково-методичною радою. Організацію перевірки вищезазначених матеріалів здійснюють завідувачі кафедр/голови циклових комісій;
- рукописи статей, тези доповідей, які подаються на конференції, що організуються в Академії. Організацію перевірки здійснюють оргкомітети конференцій та керівники структурних підрозділів, які організують відповідні заходи.

Форми академічного плагіату:

- використання у власному творі чужих матеріалів (зображень, тексту), у тому числі з мережі Інтернет, без належних посилань;

- парафраз або цитування матеріалу, створеного іншою особою, як опублікованого, так і ні, без належного дотримання правил цитування;
- спотворене представлення чужих ідей, їх синтез або компіляція з першоджерел;
- представлення в якості власного твору (есе, дипломного проекту, тез, статті тощо) матеріалу, що був отриманий з Інтернету або від третіх осіб в обмін на фінансову винагороду / послугу чи соціальні зв'язки.
- самоплагіат - оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів.
- фабрикація - вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях.
- фальсифікація - свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень.
- списування - виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання.
- необ'єктивне оцінювання - свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

4.4. Академічне шахрайство передбачає будь-які дії учасників освітнього процесу, змістом яких є:

- посилання на джерела, які не використовувалися в роботі;
- використання заборонених допоміжних матеріалів, мобільних телефонів та інших електронних пристроїв на занятті та під час контрольних заходів допускається тільки при електронному тестуванні або опитуванні;
- проходження процедур контролю знань підставними особами;
- списування - використання без відповідного дозволу зовнішніх джерел інформації під час оцінювання результатів навчання;
- повторне використання раніше виконаної іншою особою письмової роботи (лабораторної, контрольної, індивідуальної, кваліфікаційної тощо);
- повторна публікація своїх наукових результатів;
- складання іспиту чи заліку іншою особою.

4.5. Академічний обман – надання завідомо неправдивої інформації стосовно власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу.

4.6. Академічне хабарництво - надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна чи послуг матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної вигоди в освітньому процесі. В свою чергу, неправомірна вигода - це грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, будь-які інші вигоди нематеріального чи не грошового характеру, які обіцяють, пропонують, надають або одержують без законних на те підстав.

4.7. Конфлікт інтересів - наявність у особи приватного інтересу у сфері, в якій вона виконує свої службові чи представницькі повноваження, що може вплинути на об'єктивність чи неупередженість прийняття нею рішень, або вчинення чи не вчинення дій під час виконання зазначених повноважень.

4.8. Приватний інтерес – будь-який майновий чи немайновий інтерес особи, у тому числі зумовлений особистими, сімейними, дружніми чи іншими позаслужбовими стосунками з фізичними чи юридичними особами, у тому числі ті, що виникають у зв'язку з членством або діяльністю в громадських, політичних, релігійних чи інших організаціях.

4.9. Службова недбалість - невиконання або неналежне виконання службовою особою своїх службових обов'язків через несумлінне ставлення до них, що завдало істотної шкоди правам, що охороняються законом, свободам та інтересам окремих громадян, державним чи громадським інтересам або інтересам окремих юридичних осіб.

4.10. Зловживання впливом - пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди особі, яка пропонує чи обіцяє (погоджується) за таку вигоду або за надання такої вигоди третій особі вплинути на прийняття рішення особою, уповноваженою на виконання функцій держави.

4.11. За порушення правил академічної доброчесності науково-педагогічні та педагогічні працівники притягуються до таких форм відповідальності:

- дисциплінарна;
- адміністративна та кримінальна;
- відмова у присудженні наукового ступеня чи присвоєнні вченого звання;
- позбавлення присудженого наукового ступеня чи присвоєного вченого звання;
- відмова у присвоєнні або позбавлення присвоєного педагогічного звання, кваліфікаційної категорії;
- позбавлення права брати участь у роботі визначених законом органів чи займати визначені законом посади;
- інші форми відповідно до вимог чинного законодавства України.

4.12. Відповідно до ч. 6 ст. 42 Закону України «Про освіту» за порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- відрахування із закладу освіти (крім осіб, які здобувають загальну середню освіту);
- позбавлення академічної стипендії;
- позбавлення наданих закладом освітніх пільг з оплати навчання.

5. Попередження академічної недоброчесності

5.1 Для попередження недотримання норм та правил академічної доброчесності в академії використовується наступний комплекс профілактичних заходів:

- інформування здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних та педагогічних працівників про необхідність дотримання правил академічної доброчесності, професійної етики (Додаток 1);
- розповсюдження методичних матеріалів;
- проведення семінарів із здобувачами вищої освіти з питань інформаційної діяльності академії, правильності написання наукових, навчальних робіт, правил опису джерел та оформлення цитувань;
- ознайомлення здобувачів вищої освіти й науково-педагогічних працівників та педагогічних працівників із цим Положенням, у тому числі шляхом його оприлюднення на сайті Академії;
- посилення контролю завідувачів кафедр/голів циклових комісій, наукових керівників магістерських робіт, щодо правильного оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичень ідей, тверджень, відомостей тощо;
- перевірка академічних і наукових текстів на предмет академічного плагіату.

6. Заключні положення

6.1 Це Положення затверджується рішенням Вченої ради Черкаської медичної академії та вводиться в дію наказом ректора академії.

6.2 Зміни та доповнення до Положення вносяться за рішенням Вченої ради академії та вводяться в дію наказом ректора академії.

Додаток 1

Я, _____ (Ім'я,
прізвище) _____, (посада)
_____, ознайомена(ий) з

Положенням про академічну доброчесність в Черкаській медичній академії; усвідомлюю необхідність дотримання моральних норм, правил етичної поведінки та принципів академічної доброчесності у своїй професійній діяльності; відповідально ставитися до своїх обов'язків, вчасно й сумлінно виконувати необхідні навчальні та дослідницькі завдання; не чинити правопорушень, сприяти запобіганню й викоріненню різних видів порушень іншими особами в навчальній, викладацькій, науковій та інших видах діяльності, бути нетерпимими до них.

Зобов'язуюсь забезпечувати якість викладання навчальних дисциплін відповідної освітньої програми на високому науково-теоретичному й методичному рівнях; використовувати у науково-педагогічній діяльності сучасні й достовірні джерела інформації; керуватися принципами об'єктивності та прозорості під час оцінювання знань і компетентностей здобувачів вищої освіти; нести персональну відповідальність за чесну та об'єктивну оцінку навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю; надавати достовірну інформацію про власну науково-педагогічну та творчу діяльність.

Усвідомлюю, що за порушення академічної доброчесності можу бути притягнений(а) до адміністративної та дисциплінарної відповідальності відповідно до статті 42 Закону України «Про освіту».

Дата _____

Підпис _____